

SÜMEG ÉS VIDÉKE

(SÜMEG-SZENT-GRÓT.)

== TÁRSADALMI HETILAP. ==

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési árak:		Hirdetések:	A lap szellemi részét illető közleményeket a szerkesztőséghez kérünk.
Egész évre	4 frt.	2 hasábos petítor egyszeri hirdetésnél 9 kr., többszöri hirdetésnél 7 kr. — Bélyegdíj 30 kr.	Előfizetési pénzek Darnay Kálmánhoz , a kiadóhivatal főnökéhez küldendők.
Fél évre	2 frt.	Hirdetések és díjak Horvát Gábor nyomdájába küldendők.	Kéziratokat nem küldünk vissza.
Negyed évre	1 frt.		
Egyes szám ára 10 kr.			

Husvétí szózat.

(B) Előre! Bátran előre!! Csak bátran előre!!!

A küzdelmi készség a sziklát is megtermékenyíti.

Ez a mi husvétí ünneplésünk felzengő szózata! . . .

Midőn a nemes önfeláldozás meleg vércseppjei a Golgota rideg sziklát megnedvesíték: a sötét kereszt harmadnapra zöld lombokat hajtott, enyhítő árnyat készítve az élet utain, a forró nap égető hevében eltikkadt lelkek számára!

Ezt az arnyas helyet keressük fel mi is, s itt tartsuk meg az ünnepek e legnagyobbikát

Óh, mily felemelő gondolatok töltik el az emberi keblet mindannyiszor, ahányszor ama nagy nap emléke megújul közöttünk. Mily üdvadó érzelmek repesnek szívünkben midőn husvétot ünnepeünk!!

Ilyenkor feledve vannak a küzdelem nehézségei, a görönyös ut, a gyöttrő fáradalmak: feledve az akadályok, a köny, a veszteség, a fájdalom s egész valónkat, mint égi vilámerő, ez az egyetlen szó buzdító varázsa hatja át: Győzedelem!

És már e gondolatok s érzelmek hatása alatt kell hogy tágítsuk a lélek szűk látókörét; szélesítsük az azt övező keskeny gyűrűzeteket, hogy felismerhessük, miszerint a Husvét nem csupán a temlo-

mok ünnepe, hanem alkotó napja a családi, társadalmi és nemzeti életünknek is.

Nekünk tehát ki kell hoznunk a husvétí zsolozsmát a templomok szűk falai közül; kihozunk ajkainkon és szívünkben az élet nagy templomába és magunkkal vinni a tettek mezejére: családi, társadalmi munkakörünkbe: magunkkal vinni az élet utain a Gecemáne-kertbe, a Pilátus ítélőszéke elé; magunkkal még a Golgotára is . . . vagyis oda, hol a közöny, szűkkebliség, rosszakarat, árulás ütnek pártot nemes törekvéseink megvalósítása ellen.

Hiszen ha erre képtelenek vagyunk, ha a husvétí dicsőítő ének azonnal elhal ajkainkon, a mint a templom küszöbét átléptük: akkor nincs jövő számunkra, akkor szeretett hazánkra vonatkozólag elmondhatjuk:

Multadban nincs öröm,
Jövődben nincs remény . . .

Mert ha oda állunk, is a haladás, so rompói mögé, de ha nem viszhangzik keblünkben a minden jó és szép eszméi dalának husvétí dicsősége; akkor a csekély, sőt látszólagos akadályokkal szemben is meghátrálunk. A Golgota felé vezető kavicsos ösvényen pedig teljességgel nem leszünk képesek előre haladni, annyival kevésbé, az élet keresztjét hordozni vállainkon; mert ott fog lebegni előttünk a kétség ijesztő árnya, eltakarva szemünk elől sötét szárnyaival a husvétí diadal győzelmi zászlóját.

Pedig ezt nem szabad szem elől tévesztenünk, mert erre van felírva, hogy a fegyver kieshet a küzdő kezéből, de a győzelmi babér ott díszlik az eszmék megvalósulásának diadaloszlopán, hirdelve a világnak a husvét teremtő hatalmát.

Törjünk tehát előre ernyedetlenül, a siker biztos tudatában

Midőn egyéni érdekeink körül szorgalommal forgolódunk, ne feledjük nemzeti életünk munkatérét sem felkeresni. Ott is vannak nekünk teendőink. A közjólet és közmívelődés szent ügye a mi segedelmünkre is számít!

És midőn a haza érdekében a jók közé sorakozunk, legyünk a kötelesség feladatainál kitartók és tántorithatlanok; olyanok mint a tenger mélyéből kiemelkedő kőszirt, melynek lábát csapkodja ugyan a hullám, de helyből meg nem mozdíthatja; olyanok mint a nap, melynek tündöklő arcát a sötét fellegek egy időre eltakarhatják ugyan, de örök fényét ki nem oltatják.

A nagypénteki koronát tövisből készítik a minden szépet és szentet lábbal tapadó emberi gonoszság; de a husvétí nap ragyogó sugarakkal aranyozta azt meg. A legdicsőbb eszmék képviselőjének sirja fölé nehéz követ hengerített a nagypénteki erőszak, de a husvétí fuvalom könnyű helyként távolította azt el az ébredő utjából . . . A töviskoronát babérkoszorúvá, a hideg sirt meleg bölcsővé varázsolja át a husvétí angyal.

Az alispán-kisasszony.

A Sümeg és Vidéke eredeti terebélye.

Irta: **Buday László dr.**

Mifelénk ugyan a szentimentalizmus nem divat s verset csak egyszer olvasunk évenként, a főispán nevenapján, mikor az aljegyző üdvözlő órában köszönti fel a méltóságos urat, hanem azért — nem tehetek róla — a mai történetem mégis érzélgős lesz.

Oka pedig ennek az alispán-kisasszony, a kin többet fogott a miss nevelése, mint az édes anyja példája. Jolánkáról, a milyen szép lány volt (lásd a részleteket az aljegyző kéziratí szonett-gyűjteményében) azt lehetett volna hinni, hogy a család hanyatló dicsőségét állítja majd helyre eddig nem is álmodott mértékben. Mert a főispáni titkár, a ki érdeklődik iránta, még csak gyerek ugyan, hanem már is gróf s talán nem hiába közmunkatügyi miniszter a nagybátyja.

Édes istenem, milyen kevés diplomácia elég lett volna arra, hogy ezt a gyerekebert lekösse magához.

— Hanem Jolán élhetetlen, Jolán nem gondol semmit a családdal, csak a maga ostoba hóbortjaival. Azt a tanárocskát pedig jó lesz elfelejteni minél előbb, mert úgy sem adlak hozzá.

Más vérbeli lány erre odament volna az apjához, kezét csókol neki és azt mondja:

— Igaza van, papa. Első a család: én hozzámegek a főispáni titkárhoz.

Hanem Jolánka azt csinálta, a mit a miss tett huszonöt év előtt s a mit huszonöt év óta egyre hajtogat: sirva fakadt és könyek közt esküdzött (persze csak magában), hogy meghal, ha nem lehet azé, a kit szeret.

Szerencsére maga a miss is elég megnyugtató példa arra, hogy ez az esküvel erősített halál nem következik be szükségképen. Alispán-kisasszonyok meg éppen nem szoktak szerelni bubánatban elhalni.

Jolánka ijedve gondolt arra, hogy a böjti felolvasások végüket járják. A jövő szerdán lesz még egy, aztán a másik tavaszig semmi több. Pedig ezek a felolvasások olyan kedvesek voltak. A gimnázium tanári kara rendezte a nőgyesület javára. Az alispánné, mint a nőgyesület elnöke (tavaly festették le az arcképét ugyanazon díszterem számára, a hol most a felolvasások folynak), kötelességszerűleg eljárt a tudományos estekre, hanem a sok unalmas felolvasás rendszeren elámosította. És egy szundikáló mama megbecsülhetetlen valami, ha a rendezők közt ott van az ideálunk.

Kellemen Zoltán, a professor, nem volt járatos az alispánékhöz; nem is találkozhatott Jolánkával egyebütt, mint itt, a nőgyesület és a tanári kar védő szárnyai alatt. Hogy az elhunyt élen anyai műkedvelői előadást és élőképét rendeztek minálunk s mindannyiszor a nőgyesület és a tanári kar vállvetett munkásságával, azt én egyedül Kellemen Zoltán ravaszágának tudom be.

Az utolsó szerdán, mikor éppen az irodalom tanára mutatott be két drámát az öngyilkos rendőrfogalmazó hagyatékából, az alispán-kisasszony sóhajtván fordult oda Zoltánhoz:

— Utoljára látom ma önt? Hogyan bucsuzunk?

— Nem, nem bucsuzunk sehogy, hiszen jó nemsokára a nőgyesületi majális, aztán a zászlóünnep. Találkozunk még.

Jolánka újabb sóhajjal felelt. (Sajnos, ez se

sikerült olyan jól, mint mikor a miss esténként a krimi háboruban elesett vőlegényéhez küldi sóhajait. Hiába, Jolánnak nincs még elég gyakorlat.)

— A majális? Akkorra én menyasszony leszek vagy meghalok. Ahhoz a csuf grófhöz kényszerítenek.

— És a szíve mit szól hozzá?

— A szívem, jaj, azt hiszem, meghasad.

Olyan szerencsétlen vagyok!

Többet nem beszélhetett, mert az az ügyetlen felolvasó akkora tüzzel szavalta a dráma ötödik felvonásának magánjelenetét, hogy az alispánné felriadt.

Kellemen Zoltán csak annyit mondott még: Bizzék bennem. Aztán a terem másik sarkába ment az irtalmasrendű prior egészsége felől kérdezősködni.

És az alispán-kisasszony bizott a lovagjában. Maga nem értett az ilyesmihez, megkérdezte hát az öreg plébánost:

— Van rá eset, hogy a király kinevezzen egy tanárt grófnak?

— Bizony nincs, édes kisasszony, — mondja a plébános nevetve.

— Nincs? . . . Isténem, milyen baj! Hát egy tanár nagybátyjából lehet még miniszter?

Az öreg megnyugtatta: miniszter mindenki lehet. Az is, a ki nem is álmodott róla; pedig olyan ember kevés van az országban.

Most csak azt kellene még tudni, hogy van-e Zoltánnak nagybátyja. Ejjnye, hogy ezt elfelejtette megkérdezni tőle! Mert ha van, akkor nincs veszve minden reménység.

És nem tudom, Jolánka imádsága segítette-e oda a dolgot, vagy csak egy aranyos véletlen munkája volt az egész, de csakugyan Zoltán

Igy történtek ezek akkor, eként történnek ma is — és fognak történni az idők végeiglen.

Ez az Istenség örök törvénye, melyet emberi kéz meg nem változtathat, éppen azért az istenség eszméje ezekben a husvét napokban dicsőül meg.

Csak előre tehát az emberiség közös célja felé. Előre husvétii hittel és reményvel, a siker és győzelem a miénk leendő. Győzelemi babért az arat. Ki folyvást előre halad!

A csabrendeki állami iskolai épület.

Míg az ország igen sok községében való ágos palotában pompázik az állami iskola, addig a mi szomszédos községünkben, Csabrendeken, kénytelen alkalmatlan bérházakban meghuzódni — a magyar kultúra nagyobb dicsőségére.

Pedig több már mint husz éve, hogy Csabrendek állami iskolát kapott. Alkalmos épület hiányában kibéreltek egy majornak egyik részét, s elhelyezték benne. Azóta szaporodtak az iskolaköteles gyermekek, szaporították a tanítók számát s a szükséges osztályokat, melyek már a majornban meg nem fértek, új és új bérhelyiségekben helyezték el.

Vagy husz év óta húzódik Csabrendek iskoláépületének ügye s immár az ottani iskolai élet valóságos tengeri kigyózává nőtt ki magát. Vajjon mivel érdemelte ki ez a majd 4000 lakosságú, tisztamagyar ajku község ezt az istenáldását? Bizonyára azzal, hogy magyar. Hisz míg az idegen vagy vegyesajku községek leg többjében díszes iskolaépületek emelkednek, addig Csabrende-

nagybátyja juttatta megoldáshoz az alispán-kisasszony apró regényét.

Egy eszűdés, tudós pap, a ki addig forgatta ócska könyvtárakban a régi okiratokat és addig irt könyveket egyházi jogi dolgokról, hogy végre is megalka rája a primás szeme és püspöknek tette meg.

Ambrás kálvinisták vagyunk valamennyien, az egész megyei tisztikar, mégis imponált nekünk is ez a püspök. Bizonyára az alispánnak is, de nem árulta el a leánya előtt.

— Eh, egy püspök! Az csak mennyországot szerezhet az unokaöccsének; egy miniszter látvált is.

Nem volt egészen igaz, mert a püspök protekciója nem szorítkozik tisztán a mennyorszagra, aztán a püspöki uradalom legnagyobb része primás classis szántó volt, aminek a jövedelméből bizony őt minisztert is ki lehetne fizetni. De hát az ilyesmivel csak nem biztatja föl a lányát.

A eszűdés, tudós papból különben harcias, politikai püspök lett s azt mondják, az ő agitációja nagyban elősegítette a kormány bukását. Egy közönséges adóreformról volt szó; az ördög hitte volna, hogy ilyesmibe még bukni is lehet. Bukni különösen úgy, hogy az új kabinetben magja se maradjon a régi miniszteriumnak, új kezébe kerüljön még a közmunkaügyi tárcza is.

Jelünköt egy percre ellagyta a szentimentalizmus s pajkos kedvvel kérdezte az alispántól nagy társaságban, mások előtt:

— Édes apám, szereznek a bukott miniszterek hivatalát?

— Bizony nem nagyon, különösen most.

— Akkor mégis csak jobb lesz a mennyországgal megelégedni.

Az öreg úr még egy ellenvetést tett, de már fölig tréfásan:

— Hát a dicsőség, a grófi cím?

— És Kellően Zoltán elég vakmerő volt oda-súgni az alispánnak:

— Majd a mi lányunknak megszerezzenek azt is.

Jelánka elpirult, az alispán jókedvűen nevetett, a mi a beleegyezés biztos jele, mi többiek kocintottunk a leendő grófné egészségére, az aljegyű fejében pedig egy alkalmi szonett körvonalai keztek kiéleződni.

A szonettnek ez a címe: A szerelem diadala. A mis megírta, hogy leírja emlékkönyvébe, oda, a hol a kri ni háboruban elesett vőlegénynek a hajfűrtjét őzi.

Ezt a verset mi is elolvastuk, pedig ismétlem, esztendőnként egy költeménnyel teljesen beörljük.

ken még ma is a tervezettség stádimában vannak l'ija, az idegenek előtt meg kell mutatnunk a magyar állam erejét, a magyar kultúra felsőbbbőségét, ellenben a magunk vérei e'öt nincs mit szégyenkeznünk az elnyűtt-ütött kopott pongyolaért!

Nem jól van ez így, mert a magyarság rovására megy Ám állítanak a román, tót, szerb, vend atyafiak számára pompás épületeket, szereljük föl minden eszközzel, melyet a mai pedagógia megkíván; de ugyanakkor ne tessék megfélekedezni a mi verünkéből való jó magyar fiainkról sem s részesítsek legalább is akkora áldásban és kegyelemben őket, mint az idegen ajku tervtereket.

Csabrendek mind ez ideig csak hamupipőkeje volt a magyar kultúrtárcának, különben lehetetlen, hogy állami iskolájának épület-ügye ily hosszasan elhúzódhatott volna; lehetetlen, hogy megtörték volna, hogy az iskola egyes osztályai szerteszörva, a mostani alkalmatlan helyiségekben legyenek ily hosszú időn át elhelyezve.

A főiskolaépület — mint említettük — egy majom egyrésze. Főlöszleges tintaparálás volna azt fejtegetnünk, hogy ez úgy egészségi, mint pedagógiai szempontból alkalmatlan. Azt sem hozzuk föl, hogy a legutóbbi időig az osztályok padlása gabonarakarantul is szolgált, s nem egyszer tanítás alatt forgatták meg a gabonát, no, legalább ezzel kicsinyben szemléltették a mennyörgést, amivel a tanítókat bizonynyára hállára kötelezték: mert fő didaktikai eiv: sz m lélt tve oktass! De arra rá kell mutatnunk hogy ugyane majom másik része ma is isállokul szolgál, hogy a marhák nem egyszer egy időben hancuroznak az udvarra eresztett gyermekekkel s így nemcsak ezek testi ép s étét veszélyeztetik, hanem épületes látvánnyal mulattatják az apróság szemciet erkölcsi érzületét is.

Az itt meg nem fért osztályok a községnek még három különböző helyén kaptak helyet; többnyire a tanulók számához viszonyítva nagyon szűk helyiségekben, melyek iskolaterületül éppen nem alkalmasak.

Biz ez nincs rendben, és mi, kik vidékünk érdekeinek képviselőit tüztük magunk elé, csak kötelességet teljesítünk, midőn járasunk e népes községe kultúrájának érdekében felszólalunk.

Hol rejtenek a hátráltató okok: nem tudjuk, nem is kutatjuk, megelégszünk a szomorú állapot föltüntetésével, aminek sürgős orvoslására hívjuk föl az illetékes tenczöket.

Mindenestre első sorban a községnek kellene gondoskodnia alkalmas területről, hova az épületet fölláthatas-ák. Ha ez meglesz, úgy reméljük, hogy Ruzsicska Kálmán tanfelügyelőnek ismert buzgalma csakhamar létrehozza a csabrendeki közművelődés templomát Annál is inkább, mert Wlassics Gyula miniszter fordított az eddigi programmon s kétszeres erővel fordul a tiszta magyarajku vidékek népnevelésügye felé.

Ezzel egy husz év óta húzódó ügy nyer megoldást, s megvalósul Csabrendek közönségének régóta táplált óhaja: gyermekeik oly épületben szívatják keblökbe a magyar szellem és erkölcs ígét, mely egészségi és pedagógiai szempontból egyaránt megfelel azoknak a igényeknek, melyeket a nemzetnek legfontosabb érdeke: a magyar kultúra megkövetel.

Ék.

A ragadós száj- és körömfájás ellen.

A földművelésügyi miniszter a ragadós száj- és körömfájás elleni védekezésre egy népies nyelven írt füzetkét adott ki, melyet két példányban a sümegvidéki gazdakörnek is megküldött. A kör felkérésére készsággel közöljük e füzetet, mert az évről évre következetesen fellépő járvány meggátlása fontos közgazdasági érdek. A füzet első részében a védekezést, második részében pedig a gyógyítást ismerteti s a következőkben adjuk:

A ragadós száj- és körömfájásból eredő károk rendkívül súlyosak: mert: a beteg állat rosszul táplálkozik, nem képes járni, a tehének teje nem értékesíthető, az ökrök nem foghatók munkába, a kinek pedig az állatállománya még egészséges, az a vásárok betiltása vagy a szállítás korlátozása következtében károsodik.

I.

Védekezés a ragadós száj- és körömfájás ellen.

A járvány nagy elterjedésének legfőbb oka az, hogy a gazdák alig védekeznek ellene, sőt igen sokszor nagyon elősogítik annak terjedését.

A száj- és körömfájás ragadós betegség, következőképp az állat csak akkor betegszik meg benne, ha valami uton-módon a ragályanyaggal érintkezésbe jut. A ragályanyag benne van a beteg állat nyálában, fájós körmeiből kiváló nedvben, valamint a beteg tőgyből kifejt tejben.

Ha tehát állatainkat meg akarjuk védeni a ragadós száj- és körömfájástól, mindenekelőtt ügyelnünk kell arra, hogy azok sem beteg állatokkal, sem olyan tárgyakkal ne érintkezzenek, melyeket a ragályt tartalmazó anyagok beszennyezettek. Takarmány, jászol, itatóvályu, istálló talaja, alom, trágya, továbbá a beteg állatok körül foglalatokodó emberek kezei és ruhái vihetik be legfőképpen a ragályanyagot az egészséges állományba.

Ha azt halljuk, hogy valamely vidéken a száj- és körömfájás uralkodik, ne hajtjuk állatainkat az utak mentén létező itatóvályukhoz és etetőhelyekre. Ezekben a helyeken beteg állatok járhattak és az utánuk ott maradt ragályt azután a később odajövő egészséges állatok felszedhetik.

Idegen embereket, főleg pedig marhakereskedőket, mészárosokat és henteseket ne bocsásunk be az istállóba, mert ezek sokszor érintkeznek beteg állatokkal és ruházatukkal széttercolják a betegséget.

Járványos időben lehetőleg tartózkodni kell új állatok beszerzésétől s legkevésbé ajánlatos ilyeneket vásárokon venni vagy idegen ismeretlen istállókból beszerezni. Azonban bárholnan szereztük is be az új állatokat, tartjuk azokat egy hétig többi állatainktól teljesen elkülönített helyen megfigyelés alatt.

Az állatokon a fertőzés után a betegség rögtön nem vehető észre, mert néhány nap telik el addig, míg a betegség jelei kezdenek mutatkozni. Azt a néhány napi időt, amely a fertőzés megtörténte s a betegség kitörése között lefoly, lappangási időnek (incubatio) nevezzük.

Mint hogy a ragadós száj- és körömfájás lappangási szaka 5 napnál hosszabb nem szokott lenni, egy heti elkülönítés és megfigyelés elegendő. Ha ennyi idő alatt az állat a ragadós száj- és körömfájásban beteg nem lett, nyugodtak lehetünk az iránt, hogy nem hozták magunkkal a betegséget, tehát nem is fogják jóságainkat befertőzni.

Az ilyen veszteglés különben járványmentes időben is mindig nagyon hasznos, mert más ragadós betegségek ellen is ez véd meg a leghatásosabb módon.

Mindazonáltal lehetséges, hogy minden óvatosság dacára, mégis csak fellép a baj állataink között; ilyenkor igen fontos annak mielőbbi felismerése, hogy a szükséges óvintézkedéseket, a baj továbbterjedésének megakadályozása végett idejekorán megtehessek.

Száj- és körömfájásban a szarvasmarhák, juhok és sertések szoktak tömegesen megbetegedni. Az első jel az, hogy a betegek kezdetben rosszul esznek, lassan rágnak, csámcsognak és szájukból sok nyál csurog ki. Ha a körömök is fájnak, akkor az állatok sántítanak vagy folyton fokúsznek.

Ha a betegek száját kinyitjuk, azt látjuk, hogy az piros és kezünkkel forrónak érezzük: azonkívül láthatunk a szájon hólyagokat és piros foltokat. A sántító állatok körme körül és a körömlhasadékban a bőr forró, dagadt, később pedig rajta hólyagok találhatók, melyeknek helyén azután varak keletkeznek. Tehenekben gyakran a tőgy is megbetegszik, a mikor annak bimbói pirosak, dagadtak és rajtok hólyagok képződnek; melyek szintén elvarasodnak. A kifejt tej ilyenkor gyakran sárgás színű, sűrű és könnyen meg-savanyodik, vagy pedig vizes és keserű.

Ha állatainkon ezeket a tüneteket vagy csak némelyeket is közülök észrevesszük, akkor az első teendő az egészséges állatokat a betegektől elkülöníteni. Leghelyesebben úgy járunk el, hogy azokat az állatokat, a melyek egészségesnek látszanak és betegekkel nem érintkezhettek, vagy tiszta istállóba állítjuk, vagy oly legelőre tereljük, melyről feltehető, hogy rajta betegok nem jártak.

Ha ez nem lehetséges, akkor legalább a betegeket külön állítjuk és külön személyzet gondjaira bizzuk, az egészségesek tartózkodási helyét pedig gondosan megtisztogatjuk s ha csak lehetséges fertőtleníjük is.

A mint kiütött a száj- és körömfájás, azt a törvény értelmében azonnal be kell jelenteni a

köztség előjárásának, hogy ez azután a szükségesség övintézkedések megtételével a betegség továbbterjedését megakadályozhassa.

Ha a betegség fellépésekor az állatok rögtön elkülönítésével elkéstem volna és fenforog a lehetősége annak, hogy az egészségesek a betegekkel akár közvetlenül, akár közvetve, a ragály terjesztésére alkalmas tárgyakkal és személyekkel érintkezhetnek, vagy ha egymásután megbetegedések jelentkeznek, akkor az állatállományban a járvány lefolyását nagyban elősegítjük azáltal, hogy az egészséges állatokat mesterségesen megbetegítjük. Ezen eljárás abban áll, hogy azon betegnek kicsurgó nyálát, a melyeknek szájában hólyagok láthatók, felfogjuk s ezzel beoltjuk az egészségeseket. Az ojtás igen egyszerűen történik s azt kétféleképen végezzük: vagy a beteg állat száján az egészséges állatok ajkainak belső felületét és erre bedörzsöljük a beteg állat nyálát durva vászondarab segítségével, vagy pedig ily nyállal beszennyezzük durva száru takarmányt s ezt megötöztjük az egészségesekkel. Így beoítani csak szarvasmarhát lehet.

Az ojtás azért hasznos, mert ezáltal az egész állomány közel egy időben betegszik és gyógyul meg, míg különben a betegség lassankint ragad át egyik állatról a másikra, miáltal az állomány egészsége csak hosszú idő múlva áll ismét helyre. Továbbá az ily módon mesterségesen létesített betegség rendszeren kevésbé súlyos, emellett rövid idő alatt gyógyul meg. A beoított szarvasmarhának rendszeren $\frac{3}{4}$ része betegszik meg szájfájásban. Hogy a szájfájáshoz az emel sulyosabb körülmények ne társuljanak, a beoított állatok lábait az alomnak sűrű megújítása által szárazon kell tartani.

(Vége következik.)

H I R E K.

Lapunk tisztelt előfizetőinek és munkatársainak boldog huszveti ünnepeket kívánunk.

Nagyhét. Az emberi nem megváltásának emlékeztetője, a gólgóttai dráma megrázó képeinek fő idejével foglalta el az emberek lelkét. E képek látása alatt, szívökben a megilletődés mélyeségei érzelmivel özönlöttek városunk lakói is a templomokba, hogy főkeltsek szívökben, az isteni Megváltó iránti hódolatot, hogy földézzék lelkükben az ő örök tanításait, melyekkel új világot alkotott az emberiségnek, vigasztalást, megnyugvást és reményt adott azoknak, kiket a test szenvedései, a lélek gyötrelmei kínoznak. Különösen a virágvasárnapi és nagypénteki passiók meghallgatására zsúfolásig megteltek a templomok ájtatos közönséggel.

A temető renoválása. A helybeli római kat. temető képe Baka István temető gondnok buzgó és erélyes vezetése alatt rövid időn teljesen megváltozott. Az eddigi rendetlenséget a legnagyobb rend és tisztaság váltotta fel. A temetőt keresztben és hosszában fákkal szegélyezett széles utak szelik át, a hepe-hupák eltűntek, mert elgyengették és feltöltötték őket. A temetőt új eleven orgonaszőnyeg, az ország út mellett pedig köfal keríti. A területe meg is nagyobbodott. A becselkő darabot a temető gondnok megvásárolta, hozzákérte s fenyőkkel szegte be. A kápolnát kívül-belül csinosan rendezte. Szóval ma temetőnk oly állapotban van, mely méltó az ily kegyelmes helyhez s a környezetet nem zavarja a szívek megilletődését és néma fájdalmát. Elismerés illeti mindezekért a temető gondnokot, ki fáradságtalan munkájával rövid időn ily nagy eredményt ért el. Jó lenne megnyerni őt városunk befűtési ügyének is.

Telefon összeköttetést létesített Keszthelyen Festetics gróf a külső majorok, erdőszőlők, s a fenéki méneskezelővel, oly célból, hogy a rendelkezések a legrövidebb idő alatt az illetők tudomására jussanak. A telefont a gróf gépésze állítja fel, kit egy kis ijesztés is ért e munkája közben ápr. 13-án. A mint ugyanis a gépész a villusi dombokon állította az oszlopokat, kezében egy köteg sodronyt tartott. A felhős, borús lég villamoságát a sodrony felfogta s a gépész egyszerűen elkábult a nem várt villamos ütéstől, földre esett. Pár másodperc múlva azonban magához tért s azóta kesztyűs kézzel nyúl a sodronyokhoz, mert azt véli, hogy dörögés nélkül is megütheti az embert a „monku”, ha nem vigyáz.

Köszönet. Darnay Kajetán 24 darab szép fenyőt ajándékozott a sümei temető számára. Az adományért e helyütt is köszönetet mond Baka István temető gondnok.

Gyászír. A következő gyászjelentést vetjük: Holy Józsefné szül. Kákósy Karolin a maga, úgy az összes rokonság nevében fájdalomtól megtört szívvel jelenti forrón szeretett férjének Holy Józsefnek folyó hó 14-én esti 10 órakor, életének 57-ik, boldog házasságának 31-ik évében, hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt gyászos elhunytát. A boldogultnak hült tetemét folyó hó 16-án délutáni 4 órakor fognak a rom. kath. szertartás szerint

beszenteltetni és a zalaszentgróti sírkertbe öröknyugalomra tetetni. Az engesztelő szentmise áldozat folyó hó 20-án délelőtt 9 órakor a helybeli rom. kath. plebánia templomban fog a Mindenhatóknak bemutatni. Kelt Zala-Szent-Gróton, 1897. április 15-én.

Sorozás. Keszthelyen a sorozás a következő eredménnyel végződött: Katonaköteles volt 508. Ezekből besoroztak 166-ot, a póttartalékba osztottak 33-at, visszahelyeztek 235-öt, fegyverképtelen volt 66, töröltek 17-et, a főszorozástól távol maradt 51.

A furfangos kliens. Sz. zalaegerszegi ügyvédhez beállt egy emb. r. s. elmondja, hogy ő Beloki János zalaszentlázslói gazda, ő néki Tarpál József ottani lakos 200 forint tartozik, nem akarja megfizetni, ő tehát bepereli, ha a tekintetes ur „elvádolná” ügyét. Sz. hajlandó volt az ügyet 15 frtért olvállalni s erről Belokitól adóslevelet is kért. Beloki az adóslevelet kiállította, majd kijelentette, hogy a 200 frtos adóslevelet rövid idő múlva elhozza, mert bizony otthon felede. Beloki pár nap múlva újra beállított Zala-Egerszegre, de Sz. nek feléje sem néz, hanem J. ügyvédnek adja át kifogástalan adóslevelet. J. előlegot sem kér, sőt Belokinek rimádkolására, hogy ő most nagyon meg van szorulva, ő ad a kliensnek 40 frt előlegot. Ezzel Beloki eltávozott. J. az adóslevél alapján perbe fogja Tarpált. Ez rémülve olvassa a keresetet, szalad Belokihoz s kérdőre vonja, hogy miért perelte be őt, mikor néki soha sem tartozott, sem adóslevelet alá nem írt. Beloki kijelentette, hogy ő ugyan be nem perelte, hisz soha néki nem kölcsönzött, életében soha Zala-Egerszegen meg nem fordult. Írást adott erről Tarpál Józsefnek, a ki így felszerelve ment be a tárgyalásra. Sz. beperelte a 15 frtért Belokit, hogy így talán felismerik mégis ő benne az igazi Belokit, de kislát, hogy nem ő volt a megbízó, hanem valami furfangos család bujt a Beloki neve alá.

Műkedvelő előadás. A keszthelyi iparos ifjak virágzó önképző egyesülete tevékeny és ráteremtett elnököknek Ullmann Jákónak vezetésével Húsvét hétfőjén előadja a „Falu rossza” című mindig elsőrangú népszámművet. A város intelligens közönségének érdeklődése igen nagy; a jegyek mind le vannak foglalva. Az előadás az Amazon szálló megnagyobbított, parkettal födött díszes táncteremben tartatik új színpadon s a mi a legnagyobb újdonság Keszthelyen, — villámvilágítás mellett. Az anyagi siker már előre biztosítva van.

A községi bíróságok végrehajtási díjtalanok. A belügyminiszter az 1897. évi 8562. sz. a. kiadott elvi jelentőségű határozatával kimondta, hogy a „községi bíróság” a helyben teljesített végrehajtásokat díjtalanul tartozik fogadtatni. Ezzel ellenkező szabályrendeletet alkotni nem szabad. A belügyminiszter tekintettel ugyanis arra, hogy több község községi előjárásága a helyben teljesített végrehajtások után, hivatalozással törvényhatóságilag jóváhagyott szabályrendelére, eljárás díjat szed, illetve a más községi bíróság megkeresésére teljesített ily végrehajtás esetén az eljárás díj megtérítését követeli, utasította tehát az összes közigazgatási bizottságokat, hogy az ily címen szedett díjak illetéktelen szedését tiltsa el, továbbá: hogy a 6. évi szabályrendeletet ezen szempontból vizsgálata alá vegye, és azoknak az idézett rendelettel ellenkező esetleges határozománya hatályon kívül helyezése iránt a vármegye közönségét az 1886. évi XXII. tc. 28. §-ára hivatkozálag keressék meg.

Országos vásár. A folyó hó 12-én tartott nagyheti országos vásárunk, dacára az ünnepek közlekedésének, népesebb is lehetett volna. Különben nem esoda, mikor vidékünkön némelyik nap 2-3 vásár is esik, így benne vagyunk a vásárok sokaságában. A legelőnkebb forgalom a gyolcsosok és szabó-sátorok között volt, mert kellett az ünneplő a család nagyjának, aprajának. A marhavásárban lanya kereslet volt. Az ártit marhák száma nem íti meg az ezert sem. Ideje volna a vásárok ügyét reformálni, mert a mai állapotban inkább közgazdasági hátránnyal járnak.

A rum türjei-vasut ügyében nevezetes lépés történt. Az engedélyesek szerződésre léptek Freund Henrik és fia Jólirú építő vállalkozó céggel, mely a vonaljelzést még e tavaszon megkezdi. Nagyon kívánatos, hogy az érdekelt községek minden lehető megtégyenek a vállalat támogatására, mely első sorban leginkább az ő saját érdekük.

Téglagyár Keszthelyen. Regensperger Ferenc kétfestő oldalról nyilvánuló kívánságnak engedve, részvénytársaságot alakított s téglát és mészetgyártásra berendezett körkémencet épített, mely kora tavasztól kezdve üzembe van; de oly nagy a kereslet téglára, különösen cserépszindely és a kitchő minőségű mészt íránt, hogy a gyártulajdonosok megkötötték munkakerővel is alig képesek a megrendeléseknek megfizetni.

Közigazgatási bejárás A Sarval — Prága nevű rakodó állomás gyártelepi iparvágánya és az ehhez csatlakozó 8 km. sodronykötélpálya

közigazgatási bejárása f. hó 8-án ment végbe. Résztvette benne: a közlekedésügyi miniszterium képviselője Horváth Károly főfelügyelő, az üzletvezetés részéről Potyondy Gusztáv üzletvezető, Frichl Ede főmérnök és Wimmer Lipót osztálymérnök, az államépítészeti hivatal részéről Weisz állami mérnök, a vármegyét Füzik Gyula járási főszolgabíró, dunántúli h. é. vasutakat Eitner Sándor és Stein Miklós v. mérnök, a vállalatot pedig Eitner Zsigmond képviselte. A törvények órságban tartása mellett az engedély megadatott.

A magyar irodalom fillokerái azok a minden szemérmot félretevő házalók, kik városról városra barangolnak s minden kritikán alul levő rémregényeket erőszakolnak a közönség naivabb részének nyakára. Ezek a fércművek okozói nagyrészt a földművelt közönség megnövekedett gondolkodásának, melyről alkalmadtán bővebben fogunk megemlékezni lapunkban, — most azonban arra figyelmeztetjük olvasóinkat, ha városunkba találnak tévedni ilyen rémregényekben utazó vigécek, ne álljanak szóba velük, hogy be ne csapassanak cudarul, hanem mutassák meg nekik, merre csinálta a körmives az ajtót.

A villámvilágítás behozatala érdekében mozgalom indult meg Tapoleán. A jelekből ítélve, a mozgalom sikerre vezet. A villámvilágítást berendező vállalat 30 évi koncessziót kér a városról s annak fejében a 30 év lefolyása után az összes berendezés a város tulajdonába megy át. Hasonló mozgalom már Sümegen is volt keletkezésben, de biz az menten csirájában el is aludt.

Halálozás. Bányai Károly, a keszthelyi községi iskola igazgatója, mint lapunk zártakor tudósítanak, hirtelen elhunyt. Az iskola kiváló képzettségű és szorgalmu tanítót vesztett benne, kinek az iskola felvirágoztatása körül elévülhetetlen érdemei vannak.

Bazaltutak. Hogy is énekelte a mi saját külön Jambóknak:

Kékes szőlő bazaltkővet ígert már
A vármegye, a vármegye,
Kupacha holdtak már régen azt, hogy a
Szel el ne vigye, szel el ne vigye...

Bizony sokáig terposzkedtek azok a nagy bazaltkővet ott a haraszt szelen, míg végre hozzáfogtak elhordásukhoz. Abban azonban tévedett ami saját külön nevezetes Jambókn saját külön udvari póttája, midőn a nemes vármegyét énekelte meg... no persze a rim kedvéért, mert biz az állam útjára hordják a bazaltot, mellyel a vasuti útjáról a Kossuth-Lajos és Árpád-ucca felső részét beteríteni fogják. A Flóriántéren pedig ott áll a 60 méternézsza súlyu henger, ezzel fogják a bazaltkavicost meghengerelni, hogy mielőbb jó, járható utunk legyen. A bazaltutal nemesak a mostani mészköves országút bontó fehérsége tűnik el, hanem bizonyára nagyban csökkenik a por is, mely szeles időben a szaharabeli Számum módjára seper végig városunkon. Majd ha a Sarval-hogy kebelét a bazaltbánya-vállalat megnyitja, remélhetőleg a vármegye is követi a jó példát s összes országutaink a könnyen hozzáférhető bazaltból készülnek.

Kirándulók Keszthelyen. A debreceni kereskedelmi akadémia 30 tanulója az intézet igazgatójával és négy tanárával ápr. 12-én Keszthelyre érkeztek s a premontrai tanári kar vezetése mellett megtekintették a város nevezetességeit. A Balaton vidéke — tán mondanunk sem kell — rendkívül meglepte az Alföld egyhangusáéhoz szokott kirándulókat, kik utjokat más... Fiume és Trieszt felé folytatták.

Szülő- és borgazdasági tanfolyam. A földművelésügyi miniszter az ország bortermő vidékein szülő- és borgazdasági tanfolyamokat rendez néptanítóknak számára, hogy a szőlőművelés szempontjából kiváló fontoságu községek tanító a szülő- és borgazdaság terén, tekintettel az elpusztított szőlők felújítására, elméleti és gyakorlati kiképzést nyerjenek s ezeket az ismereteket úgy az elemi és gazdasági ismétlő iskolákban, mint a nép körében érvényesíthessék. Vidékünkön a tapoleai vincellériskolában szerveznek ily tanfolyamot, hova 14 tanítót vesznek föl. A tanfolyam két részletben 4 hétig u. m. május 20-tól június 2-ig és október 11-től 24-ig terjed. A felvett tanítók a 4 hétre lakás és ételmezés, valamint utiköltség fejében 60 frt. általányt kapnak. Az 50 kros bélyeggel ellátott s az iskolai hatóságoknak bizonyítványával felszerelt kérvényeket a kir. tanfelügyelő úgú utján április 30-ig kell az illető kerület szőlőszeti és borászati felügyelőjéhez (Tapoleára Tus Antal igazgatóhoz) benyújtani. Igen hasznos volna, ha városunk tanítókarából is valaki résztvenne e tanfolyamon.

Koronás kerékpárosok. Európa csaknem minden királyi családjában hódolnak a kerékpározás sportjának. A welszi herceg, Maud és Viktori élszói hercegnők a legszenvedélyesebb kerékpárosok közé tartoznak, az előbbinek a férje, Károly dán herceg, szintén. A görög trónörökös Dániában tanulta meg a biciklizést, György, Miklós és András görög hercegek gyakorolt kerékpárosok. Miklós cár, Henrik porosz herceg, Valdemár dán herceg és Alfonz bajor herceg, kitchő biciklisták. Az olasz királyné 12 óra alatt

taszt meg kerékpározni, a kis spanyol király a legmodernebb és leggyesőbb biciklisták egyike. A portugál király is kerékpározik. Minálunk csak Stefánia hercegnő hódol ennek a sportnak és néhány fiatalabb főherceg, a ki most kezd tanulni.

Amerikai telep. Kiváló közgazdasági érdek parancsolja, hogy szőlőtulajdonosainkat a fillokszeri pusztítása készületlenül ne találja. Ebből kiindulva, a sümegi vidéki gazdakör újabb minden erejét a Sümegen alapított amerikai telepnek fejlesztésére fordította s ma már bátran elmondhatja, hogy ritka magántelep az, mely vele kiáll a versenyt. A telep a szentkúti dűlőben 7200 négyszögöl területet foglal el. A földek nagyrésze rupestrisz montikola, mely a mi vidékünk talajviszonyainak leginkább megfelel. Ezen kívül riparia portulaca, vitisz szolonisz és riparia szuvas fajta vesszőt termelnek. A vesszők a forgatott murvás talajban igen szépen fejlődnek egyrészt a mostani tavaszon már magas karókkal látták el. A telep külső csinosságra és elrendezésre nézve is a szemnek igen tetszetős képet tüntet föl s kellemes benyomást gyakorol a szemlélőre. Létrehozásában a tulajdonos gazdakörön kívül méltó elismerés illeti különösen Mayer Istvánt, a telep felügyelőjét, Mojzer Józsefet, a kör pénztárosát és Mojzer Imrét, ki az előbbieknek mindenkor készségesen állott segítségükre. Mint értesülünk a gazdakör nem fog megállni a feleuton, hanem jövőre már az amerikai vesszők oltását is megkezdi. Vidékünk szőlőbirtokosai bizonyára méltányolják a gazdakörnek áldozatokkal járó munkáját és saját érdekekben is egytől egyig belépnek a kör kebelébe.

Tanulmányi kirándulás. A keszthelyi gazdasági tanintézetnek mintegy 35 hallgatója a hó 10-én kirándulást tett Z.-Sz.-Gróthra, két intézeti tanár vezetése mellett, hogy a mintaszerűen kezelt szentgróthi uradalom berendezését tanulmányozzák. Az uradalom tisztikara eléjük kocsizott az uradalom határáig s a hallgatók Paál Viktor számtartó kalauzolására mellett megtekintették az uradalom berendezését. Délután vidám társasbúrára gyűltek a Koronában s a hallgatók egy tanulságosan és vidáman töltött napnak kedves emlékével gazdagulva tértek haza a szép Keszthelyre.

Apróságok.

Az esketés alatt. Mici: De Klára, csak nem sírsz? Hisz nem te vagy a menyasszony.
Klára: Hát — épen — azért — sírok.

A vasuti féljegy. A bupapest-pécsi vasuti vonalból kiágazó egyik vicinális vonalon történt, hogy az állomási pénztárhoz odaállt egy „szomszédforgalmas” atyafi s kér jegyet:

— Egy egészet, meg egy felet kérek.
— Kinek kell az a féljegy? — Kérde a vasuti tiszt.
— A fiának.
— Hány éves a gyerek? Mutassa, hol van?
— Kérem, ami az évi állapotját illeti megvan az már harminc; ott fekszik la, szegény lölköm.
— Hát akkor hogyan kérhet féljegyet a számára?
— De kérem, mikor csak feleszű a szegény.

Keserűség. Az anya benyit a gyermekszobába.

— Mi baj? Min veszekedtek?
Jancsi sír:
— Ádám és Évát játszottunk Annussal és Annus maga ette meg az egész almát!

Filozofia. Leányok, ha fiatal ember nagyon szoritja a kezét, hát ez vagy azt jelenti, hogy nagyon teli a szíve, vagy azt, hogy nagyon türes a zsebe.

Szerencse. Hallotta? Mukli nőül akarta venni a vén és rút Magdolnát. Már az oltár elé készültek.
— Nos...
— Szerencsére, az utolsó pillanatban Mukit letartóztatták.

A kis spekuláns. Gyermek: Papa, kérlek, verj meg egy kicsit.
Apa: Ugyan miért?
Gyermek: Mert akkor a mama ad süteményt.

Felelős szerkesztő:
ÉLES KÁROLY.
A kiadók nevében:
Lukovich Gábor dr.
Bárdi György dr. Darnay Kálmán.

Nikolsburger Jakab

templom-, szoba-, címtestő, mázólo-, flader- és aranyozó
S ü m e g e n .

Van szerencsem a t. közönséget értesíteni, hogy több éveken át annak a tanúságát bizonyítottam, hogy

templom, szoba, czimfestészet- és mázólas

igényeinek megfelelek, sőt még kívánatra több bizonyítvánnyal rendelkezem.

Ennek folytán kérem a t. közönséget e szakmába végző munkák megbízására, A legjobb kivitel, izléses és tartós munkát valamint jutányos árt biztosítok.

A t. közönség szíves partfogását kéri tisztelettel

Nikolsburger Jakab.

1907. szept. 18. 97

Árverési hirdetés kivonat.

A sümegi kir. járásbírósa mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy Eitner Zsigmond végrehajthatónak Karácsony Károly végrehajtást szenvedett ellen 143 frt 70 kr tőke követelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében az árverést a sümegi kir. járásbírósa területén levő a szent grót invarosi 455 számú telekkönyvben A 1 sor 150/b. h r szám alatt Karácsony Károly tulajdonul fevett ingatlanra 46 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban az

árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanra az 1897 évi Junius hó 28-ik napján délelőtti 10. órakor Szentgrótm-város község házában megtartandó nyilvános árveresen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fogna.

Árverezni szándékozok tartoznak az ingatlanok becsárának 10%, vagy is 46 frtot készpénzben vagy az 1881. 60 t. c. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881 évi November hó 1-én 3333 sz. alatt kelt 3. sz. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881 LX t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. bíróság mint tkvi hatóság Sümegen 1897 évi április hó 1-ső napján.

Szerdahely kir. aljbíró.

Üzlet áthelyezés.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy

divat bazár

üzletemet április hó 1-től kezdve Tóth József (óras) házában helyeztem át

A közeledő időnyre nagy választékot tartok rőfös és divatickekben. Olcsó árak, szolid kiszolgálás biztosítottatik

A n. é. közönség partfogását kéri

kiváló tisztelettel

Neuman R.

divat bazár tulajdonos.

Ki iszik
Kathreiner-féle
Kneipp-maláta-kávét?

Mindenki a ki félti az egészségét és megsemm akar lemondani a kávé megszokott kellemes élvezetéről Mert a Kathreiner-kávé hozzátétele által elvesz az idegizgató bakkávének általánosan ismert és rendszeres használatnál annyira egészségrontó hatása. *****

Mindenki a kinek egészségét valami megromlott. Különösen ideg- s gyomorbántalmakban szenvedőknel sok ezer esetben a legégségesebb és a legkönnyebben megemészthető italnak bizonyult a tiszta Kathreiner-kávé. *****

Minden asszony és gyermek, a kiknek gyöngye szervezetére különösen jótékony hatással van a tápláló Kathreiner-kávé s a kik kellemes, enyhe íze miatt, ugy bakkávével keverve, mint tisztán nagyon szeretik.

Mindenki a ki a háztartásban takarékos, de izletes és a mellott egészséges kávéitalt mégsem akar magától megvonni. Takarékosági szempontból is ajánlható a Kathreiner-kávé, akár bakkávéval vegyítve, akár tisztán. *****

A Kathreiner-féle Kneipp-maláta-kávé valóban egészségi és családi kávé, a mely szemekben a legjobb malátából készül; a bakkávé kedvelt ízét a Kathreiner-féle gyártási mód adja meg neki, a mely a leghíresebb szaktekintélyektől elismerve, minden művelt államban tért hódított. Csak a Kathreiner-kávé egyesíti magában a bakkávé kellemesen ingerlő ízét és a malátakávének egészséges, orvosilag elismert és megerősített előnyeit.

Kérelem: Tévedések és megkárosodás kkerülése végett bevásárlás alkalmával tessék jól vizsgálni az eredeti dobozra, a melyen ez a felírás van **Kathreiner.**

Az olyan csomagban, a melyen nincs rajta a Kathreiner név, hamisított kávé van.

Horvát Gábor könyvnyomdája Sümegen.